

Bożena Dzieduszycka, Z. Hilczer-Kurnatowska

Polanowice, gm. Kruszwica, woj.
bydgoskie. Stanowisko 3

Informator Archeologiczny : badania 12, 192-193

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Głównym celem było przygotowanie danych do opracowywanej dokumentacji zagospodarowania obiektu. Przeprowadzono sondaż rowem od wykopu zasadniczego położonego w centrum grodziska w kierunku południowym do ulicy 19 Stycznia. W wykopie tym o szerokości 3 m odsłonięto zewnętrzne i wewnętrzne lico wału pokryte płaszczem kamiennym. Podobne rowy sondażowe przeprowadzono od głównego wykopu w kierunku wschodnim i zachodnim. W obu odsłonięto fragmenty wałów o takiej samej konstrukcji jak omówiony wyżej. Ponadto w obrębie wykopu głównego odsłonięto budynek o kształcie prostokątnym wyłożony kamieniami, prawdopodobnie łaźnią. W niewielkim stopniu ze względu na niesprzyjające warunki pogodowe pogłębiono też wykop w najwyższej części grodziska. Wykonano projekt zagospodarowania grodziska dla celów rekreacyjnych i turystycznych.

Z zabytków inwentarza ruchomego na uwagę zasługują dwie kolejne znalezione pisanki kamiennie znalezione w kamiennym licu wału. Jedna z nich była zdobiona ornamentem rytym.

Planuje się zakończenie badań i zagospodarowanie obiektu w roku 1979.

POLANOWICE, gm. Kruszwica
woj. bydgoskie
Stanowisko 3

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej
Zakład Archeologii
Wielkopolski w Poznaniu

Badania prowadziła dr Bożena Dzieduszycka pod naukowym kierownictwem doc. dr. hab. Z. Hilczer-Kurnatowskiej. Finansował IHKM PAN. Pierwszy sezon badań systematycznych. Stanowisko wielokulturowe: neolit, osada i cmentarzysko kultury amfor kulistych, osada kultury łużyckiej, osada z wczesnego okresu wpływów rzymskich, osada wczesnośredniowieczna /faza B-C/, cmentarzysko wczesno- i późnośredniowieczne.

Na stanowisku zlokalizowanym na łagodnym wyniesieniu nad doliną Smierni o wystawie południowo-wschodniej były prowadzone kilkakrotnie badania ratownicze. Celem badań tegorocznych było wyjaśnienie chronologii, charakteru i wielkości lokowanej tu osady wczesnośredniowiecznej datowanej na podstawie materiałów ceramicznych z dwóch dotychczas zainwentaryzowanych obiektów na fazę A wczesnego średniowiecza.

Wykopy założono w południowej partii stanowiska. Zainwentaryzowano 31 obiektów z różnych okresów, w tym 3 obiekty datowane na

wczesne średniowiecze. Jeden z nich wystąpił w odległości kilkunastu metrów od jamy wczesnośredniowiecznej zainwentaryzowanej w 1976r. Tegoroczny obiekt był niedużą jamą o nieckowatym wypełnisku spalenizny, przepalanej ziemi i licznych fragmentów przepalonej polepy, prażnicy i naczyń. Materiał ceramiczny odkryty tutaj /naczynia ręcznie lepione, słabo profilowane, grubościennie o grubej i średniej domieszce schudzającej, brunatnej barwie powierzchni/ wskazuje, iż egzystował w fazie B - przypuszczalnie w VII wieku. Kolejny obiekt wczesnośredniowieczny zainwentaryzowano w wyższej partii sklonu. Była to niezbyt duża, nieckowata jama o wypełnisku intensywnie czarnej ziemi wkopana w zalegający niżej obiekt łużycki. Materiał ceramiczny reprezentowało kilkadziesiąt fragmentów naczyń, w tym obtaczane przykrawędnie i do załomu brzuśca, o grubej domieszce schudzającej, grubościennie, brunatno-szarej barwie powierzchni noszącej ślady wygładzania. Były to naczynia o łagodnie wychylonych zaokrąglonych brzegach i lekko wydętym brzuścu, ornamentowane między innymi nieregularnymi pasmami wielokrotnie linii, falistymi liniami, krzyżami wykonywanymi pięciozębnym narzędziem. Chronologię tego obiektu można określić na fazę C, a w świetle analogii pochodzących z innych stanowisk kujawskich na wiek IX.

Kolejny obiekt wczesnośredniowieczny wystąpił w kulminacyjnej partii wyniesienia. Jego stropowa partia została zniszczona przez wkop. Odkryto jedynie niewielkie misowate zagłębienie zawierające kilka fragmentów naczyń, nawiązujących pod względem cech morfologiczno-technologicznych do zespołu opisywanego wyżej. W warstwie ornej natrafiono na kilka fragmentów naczyń o podobnych cechach.

Stan przebadania stanowiska oraz stopień rozproszenia materiałów wczesnośredniowiecznych datowanych na różne fazy wskazuje, iż znajdowało się tutaj od VI/VII po IX w. z przerwami zaledwie kilka domostw. W świetle prawidłowości dotyczących osadnictwa wczesnośredniowiecznego oczekiwać należałoby istnienia w najbliższej okolicy osady centralnej, z którą związane byłoby tego typu osady. Stosunkowo dokładna kwerenda archeologiczna jak i obserwacje profili glebowych wykonywanych na tym terenie w związku z melioracjami w znacznym stopniu prawdopodobieństwa wyklucza istnienie takiej osady w promieniu około 2-3 km.

Odkryciem tegorocznych badań było zainwentaryzowanie kilku obiektów datowanych na wczesny okres wpływów rzymskich. Wystąpił m. in. obiekt z trójpoziomymi pochówkami psów. Na podstawie wstępnej analizy materiałów tutaj odkrytych należy sądzić, iż osada ta jest wcześniejsza od znanej z badań na stanowisku 4.

POTOK WIELKI
woj. kieleckie

patrz
okres halasztacki